

Generoa eta kulturartekotasuna hezkuntzan

Amelia Barquín

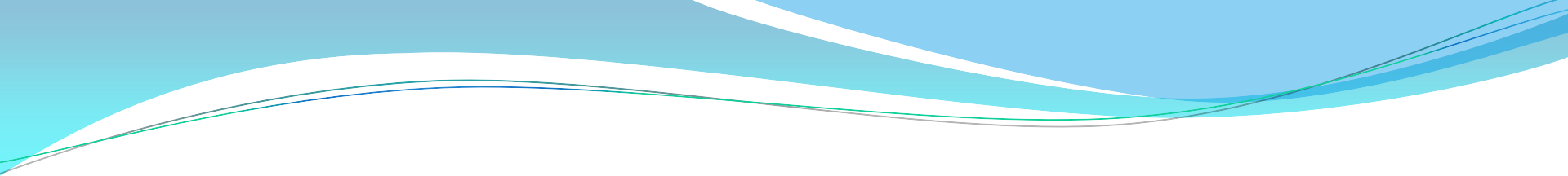
Hau
mastekatzeko
da, ez da
irensteko

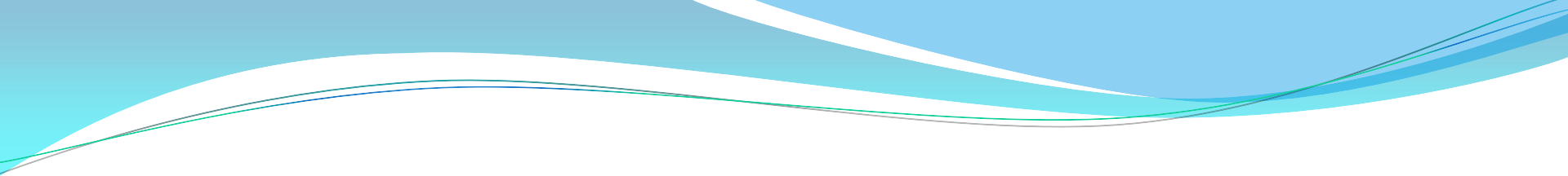
Noren
diskurtsoa?

©Quino

Aniztasuna eta generoa. Dilemak,
zalantzak, erronkak...

Ikasle eta familia musulmanak eskolan

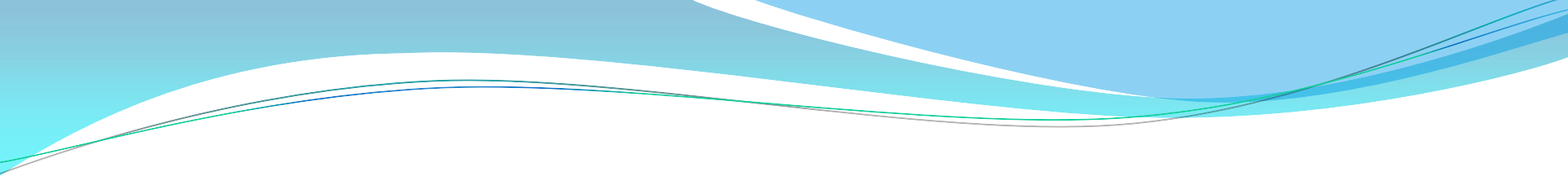
Ikuspegi (2018). *Barómetro. Percepciones y actitudes hacia la población de origen extranjero*

- Hasta qué punto aceptaría, intentaría evitar o rechazaría vivir en el mismo barrio o bloque de viviendas que muchas personas inmigrantes de origen de... (Barómetro 2018, p. 19)
- Grado de simpatía hacia las diferentes nacionalidades (Barómetro 2018, p. 26)

Ikuspegi (2018). Barometro. *Percepciones y actitudes hacia la población de origen extranjero* (27 OTT.)

Respecto al sentimiento hacia el Islam, ¿querría decirme dónde situaría Ud. a la sociedad vasca en una escala de 0 (total desconfianza) y 10 (total confianza)?

En una escala de 0 (total desconfianza) a 10 (total confianza), las personas encuestadas creen que la posición de la sociedad vasca es claramente de desconfianza hacia el Islam: valora con 2,7 puntos, muy similar a 2017.

Eskolak neska musulmanen zapia
debekatu beharko luke?

Markoa (kulturartekotasuna, generoa eta hezkuntza)

- Giza eskubideak
- Kulturartekotasuna
- Feminismoa
- Inklusibitatea: gizarte, eskola
- Gizarte kohesioa
- Aniztasunaren balioa

1. artikulua

Gizon-emakume guztiak aske jaiotzen dira, duintasun eta eskubide berberak dituztela; eta ezaguera eta kontzientzia dutenez gero, elkarren artean senide legez jokatu beharra dute.

***3. artikulua**

Norbanako guztiek dute bizitzeko, aske izateko eta segurtasunerako eskubidea.

***13. Artikulua**

2. Pertsona orok du edozein herrialdeetatik alde egiteko eskubidea, baita norberetik ere, eta norbere herrialdera itzultzekoa.

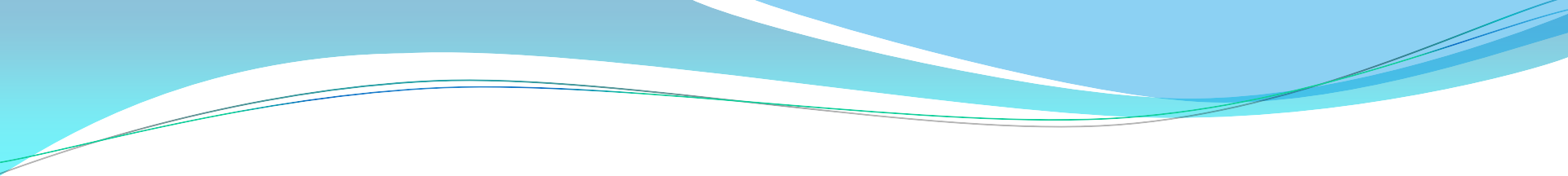
***14. Artikulua**

1. Jazarpenik jasanez gero, pertsona orok du edozein herrialdetan babesa bilatu eta izateko eskubidea.

Kulturarteko hezkuntza

- Etorkinekin hezkuntza
- Pertsonak mundu anitz batean egoki bizitzeko behar dituzten konpetentzia multzo bat

Zer da “integratztea”?

Garrantzitsua da bereiztea “integrazioa”
eta “asimilazioa”

AKULTURAZIOA (John Berry 1999)

Nire jatorrizko identitatea mantendu nahi dut (ohiturak)

BAI

EZ

**Harrera
gizartearen
parte izan
nahi dut
(harreman
positiboak
eraiki)**

BAI

INTEGRAZIOA

ASIMILAZIOA

EZ

BEREIZKETA

MARJINAZIOA

AUTOKTONOEN JARRERAK

- Etnozentrismoa
- Erlatibismo kulturala
- Kulturartekotsauna

Patriarkatua

Gizarte antolakuntza bat non gizonek lehentasuna dute, eta botere gehiago (politikan, ekonomian, erlijioan...). Hainbat eragilek kolaboratu dute eta kolaboratzen dute egitura horrek bizirauteko: politikariek, erlijiosoek, filosofoek, hezitzaileek...

- Aldakorra da herrialdeetan eta garaietan zehar*
- “Inposaketa patriarkatua” / “Sedukzio patriarkatua”*

Patriarkatua

- “Atsegina izan, maitatu, zaindu”.
Etengabeko mezuak gorputzaren eta maitasunaren inguruan.
- Jatorri desberdineko patriarkatuak
elkarren ondoan bizi dira gure gizartean.

Begiak
izan ezik
guztiz
estalia
Ze krudela
gizonak
dominaturiko
kultura hori

Begiak
izan ezik
bat ere
estali gabe.
Ze krudela
gizonak
dominaturiko
kultura hori

Elans

Najat El Hachmi
La hija extranjera

 Madre
de leche y miel Najat
El Hachmi

DESTINO

Eramaten dutenek nola azaltzen dute? Eta bestee?

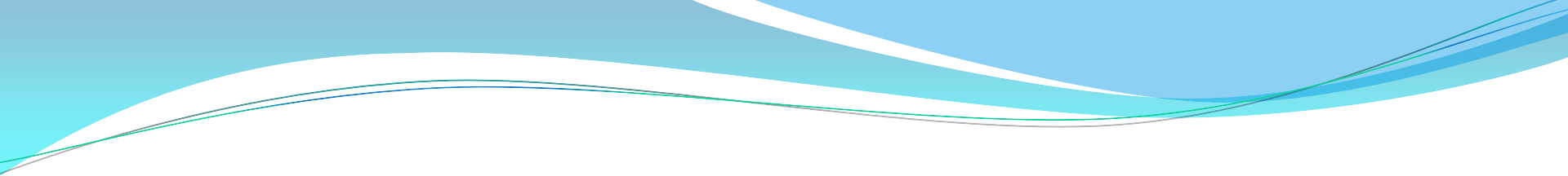
- Erlijiosoa da: erlijioak eskatzen du, emakume egoki moduan agertzeko (ez da hautazkoa, gurutzea bezala) (“ilea nire intimitatearen parte da”)
- Kulturala da
- Talde batekin partekatutako “moda” ere izan daiteke
- Identitarioa da: izaeraren parte bat, ikur bat eta besteen aurrean agertzeko modu bat da
- Errebeldia. (Etnizitate erreaktiboaren ondorioa da: gizarte “mendebaldarraren” kontrako erasoan aurrean erantzuna izan daiteke)

Eramaten dutenek nola azaltzen dute? Eta bestee?

- (Gurasoen kontrako protesta da, errebeldia)
- Askatasunez eramaten dute, haiek nahi dutelako
- Presionatuta edo derrigortuta eramaten dute (herrialde batzuetan, ingurune batzuetan)
- Herrialdeen joerak aldakorak dira, koiuntura historikoen arabera (gobernuek erabilera bultzatzen dute ala ez): Tunez, Egipto, Iran, Turkia...
- Aurreko arrazoi batzuk aldi berean
- ...

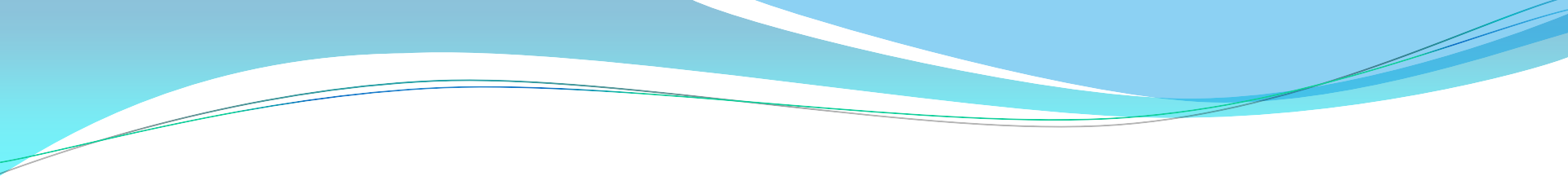
Apur bat haratago...

- **Jankera guztiek daukate esanahi bat; gure identitatearen inguruko mezuak ematen dituzte eta kolektibo batzuekin lotzen gaituzte.**
- Zein kontzientzia daukagu **gure sozializazioaren inguruan**, jasotako eraginen eta presioen inguruan...?
- Pertsona guztiok daukagu **diskurtso garatu bat** gure janzteko moduaren inguruan?
- Zer gertatzen da gure ingurunean **ez badugu eramaten edo kentzen badugu**? Ze erreakzio egongo litzateke?

**Eta zuk, klase ertaineko eta kultura
kristaueko emakume zuri horrek, ze
askatasun duzu zuk zure burua nahi duzun
bezala erakusteko?**

**(Burua soiltzeko, depilatu gabe joateko,
zapia eramateko...)**

**Eta zuk, klase ertaineko eta kultura
kristaueko gizon zuri horrek, ze askatasun
duzu zuk zure burua nahi duzun bezala
erakusteko?**

**(Soineko bat eramateko,
ezpainak margotzeko...)**

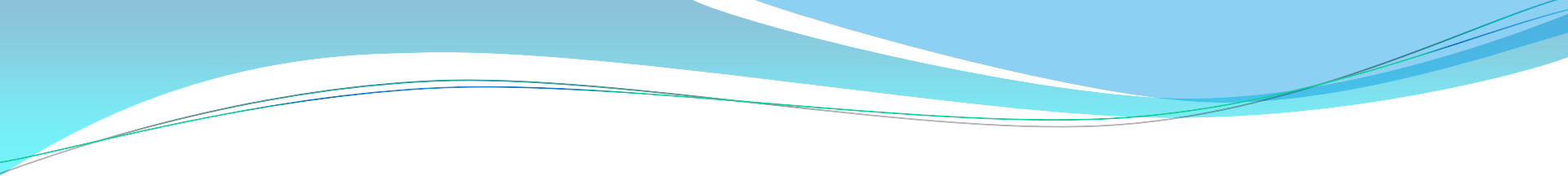
Zapiaren aurrean

Irizpideak

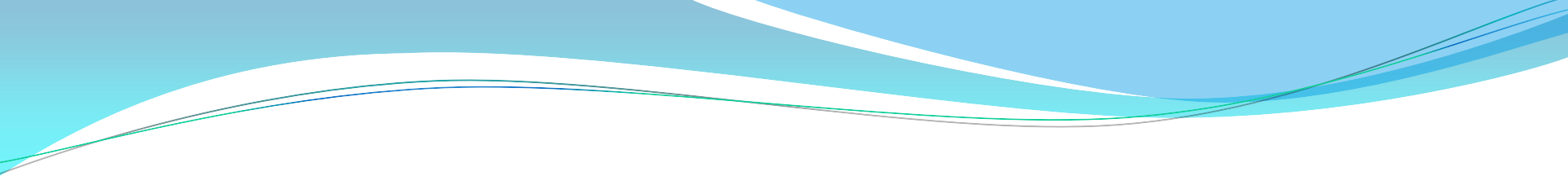
- Janzteko askatasuna, “nork bere modura edo gustura”
- Umeek gurasoen eragina jasotzen dute; eta kultur produktuen. Nork aukeratzen du benetan?
- Patriarkatua pairatzen duten emakumeei laguntzea. Beste zapalkuntza bat ez gehitzea. **Zapia debekatzea, emakumea kanpoan uztea, beste zapalkuntza bat da**
- Zapalkuntza hori egiten dutenen kontra jokatu. Behartzen dutenekin esku-hartzea
(Presioa? Derrigorra?)

Zapiaren aurrean irizpideak

- Emakumeen ahalmentzea garrantzitsua da (formazioa, partizipazioa, ikusgarritasuna). Umea/emakumea “kanpoan” uztea ez da bidea. Ez dio laguntzen ahalmentzen
- Janzteko moduak analisia merezi du feminismoaren aldetik. Noski
- Emakume horien ahotsa entzutea komeni da. Baina behartzen ditugu behin eta berriro azalpenak ematera?
- Zapalkuntzen kontrako aliantzak bilatu ahal dira

“Hona datozenek hemengo ohiturak jarraitu beharko lituzkete. Gu haien herrialdeetara joango bagina, hango ohiturak jarraitu beharko genituzke, horrenbeste adeitasunik gabe.”

Idea hori ez da kristautasunaren oinarriko agindua

«Lagun hurkoa maitatuko duzu,
zure burua maite duzun bezala»

Romaesa Benslaiman, profesora eibarresa de 24 años

El proyecto que eligió para su trabajo final en la universidad tenía como título 'La identidad de los hijos de inmigrantes en la escuela'. Un tema que eligió por lo vivido en su propia experiencia. Porque a pesar de haber nacido en Eibar, y ser una guipuzcoana de derecho, siempre la han considerado extranjera. Lo siguen haciendo. En el colegio, recuerda Romaesa, le preguntaban de dónde era. Una pregunta que le generaba inquietud, ya que no entendía por qué tenía que dar explicaciones sobre su vida. «Al final no te sientes de ninguna parte, y según el niño, si es algo inseguro, le puede afectar negativamente. Conozco casos de musulmanes que han dejado de estudiar euskera por estar hartos de ser rechazados». En su caso, dice con orgullo, «decidí luchar». Se sacó el EGA e hizo la carrera en euskera, un idioma que tiene tan asumido que incluso durante la conversación le sale algún que otro «badakizu» o «¡ay! Nola esaten da...».

Las conclusiones que obtuvo de aquel trabajo fueron que todos los niños tienen su propia identidad, e incluso varias, como ella. «Yo tengo mi identidad religiosa, que es la musulmana, pero también tengo dos identidades culturales: la que me han enseñado mis padres en casa, y la europea, que es donde vivo y que también me gusta».

Pero tras veinticuatro años viviendo en Gipuzkoa, dice que no ha notado «ningún cambio» en cuanto a la aceptación del colectivo musulmán en la sociedad. «Yo sé que soy de aquí, el problema es que cuando la gente me ve piensa que soy inmigrante simplemente por llevar el velo puesto. Y eso me cabrea», dice con firmeza.

«El rechazo lo he sentido por parte de toda la sociedad. Soy consciente de que hay que trabajar mucho para que la gente entienda que hay personas que piensan o visten de una forma diferente a lo que es común para ellos, y que no pasa nada», señala la guipuzcoana. Su miedo, sin embargo, es que sus hijos tengan que contestar a las mismas pregunta que ella, sus padres o sus hermanos tienen que seguir escuchando cada día. «Mis padres llevan cuarenta años aquí, nosotros nacimos aquí. ¿A mis hijos también les van a preguntar si son inmigrantes?».

(El Diario Vasco, 2017-03-20)

Adoración Castro, Hajar Samadi, Amelia Barquín (2018). ***Prácticas religiosas y educación. Escuela vasca e Islam.*** Documento para la reflexión y el debate. Bilbao.

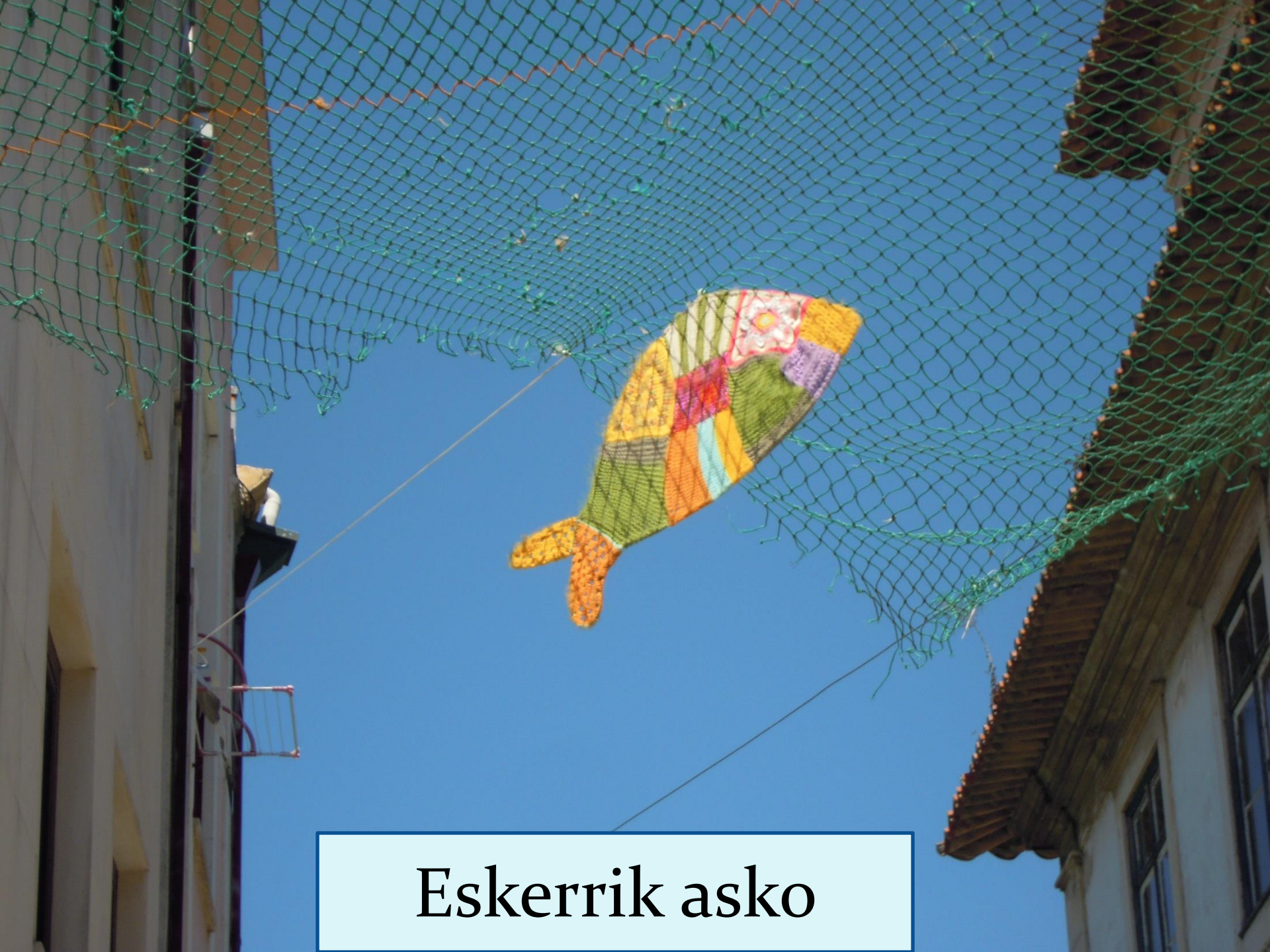
- La enseñanza de Religión en los centros educativos
- El menú halal
- Las indumentarias identificadas con la práctica religiosa. El hiyab

Gatazkaren aurrean

- Ziurtatzea elkar ulertzen ari garela (hizkuntza)
- Egoerak banaka tratatzea (eta ez gatazka guztiak batera)
- *Gaiaren gakoa bilatzea
- *Garrantzitsua / bigarren mailakoa bereiztea
- *Gure helburua ikaslea da
- Arazoa edo eskaera definitzeko, umearen edo gaztearen inguruko kezka partekatuetatik abiatzea
- *Negoiazio aukeretan zentratzea
- Bestea errekonozitzea eta enpatiazko eta kortesiazko jarrera mantentzea. Entzumen aktiboa
- Konturatzea zein diren gure “filtro kulturalak” eta estereotipoak, zeinen bidez bestea modu distortsionatuan eraikitzen dugun

- Amelia Barquín (2018). Educación intercultural. Algunos criterios para personas que educan en la diversidad. *Kinka* bloga. Hemendik jasoa: <https://abarquin.wordpress.com/2018/03/08/educacion-intercultural-algunos-criterios-para-personas-que-educan-en-la-diversidad/>
- Amelia Barquín (2018). Nire ikastetxean neska musulman batzuek es dute dutxatu nahi hezkuntza fisikoaren ostean. Irakasle batzuen gogoetak. *Kinka* bloga. Hemendik jasoa: <https://abarquin.wordpress.com/2017/11/27/nire-ikastetxean-neska-musulman-batzuek-ez-dute-dutxatu-nahi-hezkuntza-fisikoaren-ostean-irakasle-batzuen-gogoetak/>
- Amelia Barquín (2015). Escuela, género e interculturalidad. Hitzaldia. *Escuela para la igualdad y el empoderamiento de las mujeres*. Ayuntamiento de Vitoria-Gasteiz. Hemen ikusi daiteke: <https://www.youtube.com/watch?v=B9Xo5n4wIyc>
- Amelia Barquín (2014). Sobre el velo integral, el autobús y la violencia machista. Con contundencia. *Kinka* bloga. Hemendik jasoa: <https://abarquin.wordpress.com/2014/11/27/sobre-el-velo-integral-el-autobus-y-la-violencia-machista-con-contundencia/>
- Amelia Barquín (2015). ¿Qué debe hacer la escuela con las culturas familiares del alumnado inmigrante? *Educator*, 51 (2) 443-464. Hemendik jasoa: <http://educar.uab.cat/article/view/v51-n2-barquin>.
- Amelia Barquín (2009). ¿De dónde son los hijos de los inmigrantes? La construcción de la identidad y la escuela. *Educator*, 44: 81-96. Hemendik jasoa: <http://www.raco.cat/index.php/educar/article/view/200834>.

Eskerrik asko